

Förbundsdirektionens sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum: 2025-02-25

Plats och tid: Kommunhuset i Gnosjö, den 25 februari, kl. 14:00-16:00

Beslutande:

Marie Johansson, ordf. (S), Gislaved
Kristine Hästmark, vice ordf. (M), Gnosjö
Gert Jonsson, (M), Vaggeryd
Klas Gustavsson, (EMP), Vaggeryd
Kjell Örtlund, (MiG), Gislaved
Camilla Karlsson, (S), Gnosjö
Mikael Karlsson, C, ersätter Tobias Pettersson, (M),
Värnamo

Övriga deltagare:

Jonatan Rosenquist, förbundsdirektör, SÅM
Ewa Nilsson, förbundsadministratör, SÅM
Susanne Ingemarsson, ekonomiansvarig, SÅM

Utses att justera: Klas Gustavsson

Justeringens plats och tid: Digitalt genom Verified

Underskrifter

Sekreterare, Ewa Nilsson

Ordförande, Marie Johansson

Justerare, Klas Gustavsson

Anslag/bevis

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organisation: Förbundsdirektion SÅM

Paragrafer: 1-16

Datum för anslagets uppsättande:

Förvaringsplats för protokollet: SÅM Skillingaryd

Datum för anslagets nedtagande:

Underskrift

Sammanfattning

Mötet är det första mötet för år 2025 med förbundsdirektion för kommunalförbundet SÅM (Samverkan Återvinning och Miljö).

Mötet öppnas, Ewa Nilsson utses till sekreterare och Klas Gustavsson till justerare av protokollet.

Ärendeförteckning

Föredragande:

- Jonatan Rosenquist, JR
- Kjell Örtlund, KÖ

Beslutsärenden:

- § 1 Årsbokslut och förvaltningsberättelse 2024 (JR)
- § 2 Verksamhetsplan 2025 (JR)
- § 3 Reglering av överuttag från 2024 (JR)
- § 4 Utökad checkräkningskredit (JR)
- § 5 Revidering av förbundsordning och reglemente (JR)
- § 6 Deltagande vid Avfall Sveriges årsmöte 2025 (JR)

Informationsärenden:

- § 7 Rapportering av farligt avfall (JR)
- § 8 Hyltes inträde i SÅM (JR)
- § 9 Personalfrågor (JR)
- § 10 Insamling av textilavfall 2025 (JR)
- § 11 Insamling av fiskeredskapsavfall i plats (JR)
- § 12 Projekt införande av FNI inom flerbostadshus (JR)
- § 13 Pågående inom ÅVC (JR)
- § 14 Entreprenader (JR)
- § 15 Utförda projekt (JR)

Övriga ärenden:

- § 16 Ekonomisk särredovisning med mera (KÖ)

§ 1

Dnr: SÅM 2025/001-4

Årsbokslut och förvaltningsberättelse 2024

Ärendebeskrivning

Årsbokslut och förvaltningsberättelse för 2024 finns sammanställt i dokumentet årsredovisning 2024. Årsbokslutet ger ett överskott på 11,2 miljoner. Prognosen för 2024 sattes i delårsbokslutet till 12 miljoner och utfallet följer således prognosen väl. Överskottet beror framförallt på högre ersättning från förpackningsproducenterna än förväntat. Naturvårdsverket reviderade beräkningsmallen och ersättningsnivån till kommunerna under december 2023 vilket var till fördel för SÅM, revideringen skedde således efter det att budgeten för 2024 antogs.

Bokslutet är ännu inte granskat av SÅM:s externa revisor Deloitte och inte heller av de interna revisorerna. Tidigare år har revisorerna varit tydliga med att årsredovisningen ska godkännas av förbundsdirectionen innan dessa att revisorerna utför sin revision.

Revisionsrapporterna delges directionens ledamöter så snart de är levererade och därefter skickar SÅM sin årsredovisning samt resultatet från den genomförda revisionen till fullmäktige i respektive kommun. Enligt förbundsordningen ska bokslut och verksamhetsberättelse överlämnas till medlemskommunerna senast den 31 mars.

Beslutsunderlag

Årsredovisning 2024

Förbundsdirectionen beslutar

att godkänna årsbokslut och förvaltningsberättelse för 2024 under förutsättning att revisorerna inte lämnar några synpunkter.

§ 2

Dnr: SÅM 2025/011-1

Verksamhetsplan 2025

Ärendebeskrivning

Den av GGJV-kommunerna beslutade avfallsplanen 2024-2030 innehåller inga definitiva åtgärder kopplat till planens målsättningar i och med att planperioden löper över lång tid och då omvärldsförutsättningarna ständigt förändras. SÅM och kommunerna ska istället utarbeta åtgärder och konkreta aktiviteter i sin årliga verksamhetsplanering. Just nu pågår uppföljning av utförda åtgärder enligt verksamhetsplanen för 2024. Samtidigt har SÅM arbetat fram ett förslag till verksamhetsplan för 2025. I den reviderade verksamhetsplanen ingår nya åtgärder som SÅM planerar att genomföra i syfte att uppnå avfallsplanens målsättningar men även vissa återbrukade åtgärder från året innan ingår.

Verksamhetsplanen inkluderar även SÅM:s interna mål och åtgärder för 2025. Detta är mer verksamhetsanknutna målsättningar som inte är direkt kopplade till GGJV-kommunernas gemensamma avfallsplan. Syftet med de interna verksamhetsmålen är framförallt att skapa ett mer strategiskt målarbete inom organisationen som även involverar och engagerar respektive medarbetare på ett djupare plan. De interna målen ska snarare ses som ett organisatoriskt verktyg än som strikta målsättningar. Målen är således inte lika väl utvecklade som de i avfallsplanen och vissa av dem är inte heller mätbara. För att effektivisera arbetet med de interna målsättningarna så mäts måluppfyllelsen framförallt genom antalet utförda åtgärder.

Beslutsunderlag

Förslag till verksamhetsplan 2025

Förbundsdirektionen beslutar

att anta föreslagna åtgärder och interna målsättningar i verksamhetsplan för 2025.

§ 3

Dnr: SÅM 2025/001-2

Reglering av överuttag från 2024

Ärendebeskrivning

SÅM:s årsredovisning för 2024 visar ett överskott om 11,2 miljoner kronor. SÅM är en monopolstyrd verksamhet som ska bedrivas enligt självkostnadsprincipen vilket betyder att överskottet ska ses som en skuld till avgiftsskollektivet. Det positiva utfallet under 2024 är till största delen kopplat till den ersättning som SÅM nu får från förpackningsproducenterna för den fastighetsnära insamling (FNI) som sker hos småhus och flerbostadshus. Utan denna ersättning så hade verksamheten, utefter nuvarande avgiftsnivåer, gjort ett underskott 2024.

Under hösten 2023 blev FNI obligatoriskt för småhusen inom GGVV-kommunerna. Från och med 2024 så är alla småhus anslutna till FNI genom insamling i fyrfackskärl. SÅM bedriver ännu ingen egen FNI-insamling hos flerbostadshusen, den verksamheten sker istället genom auktoriserade entreprenörer.

Huvuddelen av den ersättning som SÅM erhåller från förpackningsproducenterna kan hänföras till FNI hos småhus och en mindre del till FNI hos flerbostadshus. De fastighetsägare till flerbostadshus som är anslutna till FNI har haft möjlighet att söka ersättning från SÅM för sin insamling under 2024. Fastighetsägaren erhåller då den fasta ersättningen som SÅM får från Naturvårdsverket. I och med att ersättningen till flerbostadshusen alltså redan är reglerad så tillhör det ekonomiska överskottet från 2024 således småhusen. Fritidshusen har i dagsläget en förmånlig avgiftsnivå vilket betyder att villahushållen är de som bör få del av överskottet.

SÅM har nu ett totalt upparbetat eget kapital om 22 miljoner vilket är i överkant. Inför 2024 höjdes återigen ersättningsnivån från förpackningsproducenterna och det har medfört att utfallet 2024 är avsevärt bättre än budgeterat. Den sista justeringen av ersättningsnivåerna skedde alltså efter det att budgeten för 2024 antogs.

SÅM har hittills haft som ambition att reglera överuttaget genom att inte höja sophämningsavgiften för småhusen under några år vilket med tiden genererar underskott i resultaträkningen. Överuttaget ska då användas till att täcka minusresultatet till dess att ekonomin är i balans. Under tiden används överskottet till att hålla nere verksamhetens belåning.

I och med att resultatet nu är avsevärt bättre än förväntat så bör överuttaget dock regleras snabbare än tidigare planerat. Förslaget är att överskottet från 2024 återbetalas till avgiftsskollektivet redan under 2025 genom återbetalning/avdrag på fakturorna. Som tidigare nämnts kan överuttaget från 2024 direkt kopplas till FNI-insamlingen hos villahushållen och återbetalningen bör därför ske specifikt till dem.

Under sammanträdet diskuteras möjligheten att fondera ekonomiska medel. Inom VA-branschen finns vissa förutsättningar till fondering inför investeringar men vad SÅM känner till finns inte sådana förutsättningar inom avfallsbranschen. Direktionen ger SÅM i uppdrag att utreda möjligheten till fondering vidare.

Beslutsunderlag

Årsredovisning 2024

Förbundsdirectionen beslutar

att överuttaget från avgiftskollektivet 2024 avseende fyrfacksinsamling regleras genom återbetalning till villahushållen under 2025.

§ 4

Dnr: SÅM 2025/001-5

Utökad checkräkningskredit

Ärendebeskrivning

Idag har SÅM en checkkredit hos Handelsbanken som uppgår till 10 miljoner. Tidigare var beloppet för checkräkningskrediten 20 miljoner men beloppet sänktes 2018.

Till 2024 höjdes ersättningen från förpackningsproducenterna markant för den fastighetsnära insamling av förpackningar som SÅM bedriver. Ersättningen betalas ut kvartalsvis från Kammarkollegiet. Utbetalningarna sker retroaktivt efter utgången av respektive kvartal och de har regelbundet blivit försenade. SÅM har av denna anledning fått återkommande likviditetsbrist på banken och vid dessa händelser har checkräkningskrediten nyttjats. SÅM räknar med att de regelbundet fördröjda utbetalningarna kommer att fortsätta. För att säkerställa tillgången till likvida medel föreslås därför checkräkningskrediten att återigen höjas till 20 miljoner. Förslaget är ett alternativ till att öka belåningen.

Beslutsunderlag

-

Förbundsdirektionen beslutar

att höja SÅM:s checkräkningskredit till 20 miljoner kronor.

§ 5

Dnr: SÅM 2025/011-2

Revidering av förbundsordning och reglemente

Ärendebeskrivning

GGVV-kommunerna har bifallit Hylte kommuns ansökan om inträde i SÅM. Enligt förbundsordningens 15 § har ny medlem antagits när samtliga medlemmars fullmäktige har biträtt ansökan och en ny förbundsordning har fastställts. Därmed återstår revidering av förbundsordningen inklusive reglemente i syfte att inkludera Hylte kommun i kommunalförbundet.

Hylte kommun ser helst att förbundsordningen antas i kommunfullmäktige under maj månad. Med tanke på den politiska processen så behöver förslaget till ny förbundsordning då vara klart i mitten av mars. I och med tidspressen så föreslås direktionen ge Marie Johansson, Kristine Hästmark och Ronny Löfquist i uppdrag att revidera förbundsordningen med stöd av tjänstemän från SÅM och Hylte kommun. Därefter överlämnas förslaget till ny förbundsordning till medlemskommunerna samt Hylte kommun för antagande.

Beslutsunderlag

-

Förbundsdirektionen beslutar

att Marie Johansson, Kristine Hästmark och Ronny Löfquist ges i uppdrag att ta fram förslag till ny förbundsordningen inklusive reglemente i syfte att inkludera Hylte kommun i SÅM, samt därefter överlämna förslaget till kommunerna för antagande.

§ 6

Dnr:

Deltagande vid Avfall Sveriges årsmöte 2025

Ärendebeskrivning

Avfall Sveriges årsmöte kommer 2025 att hållas i Karlstad den 20-21 maj. Huvudtema är hur avfallsbranschen kan säkra robusta och pålitliga försörjningssystem även i tider av snabba förändringar, oro och kris. Dagen före, den 19 maj, hålls den sedvanliga träffen för förtroendevalda.

SÅM brukar avsätta plats för två politiker och två tjänstemän till årsmötet. Vid detta sammanträde behöver det politiska deltagandet beslutas tillsammans med vem som blir röstrepresentant för SÅM.

Under sammanträdet diskuteras vilka ledamöter som har möjlighet att delta vid årsmötet. Klas Gustavsson har anmält intresse och han kommer att delta. Det konstateras att ingen annan närvarande ledamot har möjlighet att delta vid årsmötet, men frågan ska även ställas till ledamöter som inte närvarar under dagens sammanträde.

Förslag till beslut blir att Klas Gustavsson representerar SÅM samt att frågan även ska ställas till ledamöter som inte närvarar under dagens sammanträde. Det föreslås även att Klas ges i uppdrag att företräda SÅM vid Avfall Sveriges årsmötesförhandlingar.

Beslutsunderlag

-

Förbundsdirektionen beslutar

att Klas Gustavsson representerar SÅM som politiker vid Avfall Sveriges årsmöte 2025 samt att frågan även ställs till ledamöter som inte närvarar under dagens sammanträde.

att Klas Gustavsson ges i uppdrag att företräda SÅM vid Avfall Sveriges årsmötesförhandlingar 2025.

§ 7

Dnr:

Rapportering av farligt avfall

Ärendebeskrivning

Transporter av farligt avfall ska rapporteras till Naturvårdsverkets avfallsregister. I vanliga fall ingår rapporteringsskyldigheten i de avtal som SÅM har med upphandlade entreprenörer. Under 2024 skedde dock 13 stycken transporter av tryckimpregnerat trä i container från återvinningscentralen i Smålandsstenar till återvinningscentralen i Gislaved utan att rapportering skedde. Dessa transporter ansågs vara interna transporter som inte ingick i entreprenörens ordinarie avtal vilket resulterade i att rapporteringen tyvärr uteblev.

Det har efter utredning visat sig att SÅM som verksamhetsutövare innehar ett ansvar att säkerställa rapportering till avfallsregistret även om transporter sker internt mellan de egna anläggningarna. Med anledning av utebliven rapportering så har SÅM erhållit en miljöstraffavgift.

Interna transporter av tryckimpregnerat trä mellan Smålandsstenar och Gislaved har nu upphört.

Beslutsunderlag

-

Förbundsdirectionen beslutar

att lägga informationen till handlingarna.

§ 8

Dnr:

Hyltes inträde i SÅM

Ärendebeskrivning

Samtliga medlemskommuner i SÅM har nu bifallit Hylte kommuns ansökan om inträde i förbundet. Inför övertagandet av Hylte kommuns avfallsverksamhet har en övergripande projektgrupp bildats och arbetsgrupper har upprättats.

Upphandling av sophämtning och FNI för förpackningar inom Hylte kommun är genomfört. Ohlssons AB har tilldelats fyrfacksentreprenaden medan förpackningsmaterial hos flerbostadshus har tilldelats MJ Åkeri AB.

Nästa viktiga steg är nu att inleda arbetet med att revidera förbundsordningen som därefter ska antas av medlemskommunerna samt Hylte kommun. När förbundsordningen är antagen av alla parter blir Hylte kommun formellt medlem i SÅM. Därefter följer en mängd andra delprojekt i arbetet med att integrera Hyltes avfallsverksamhet i SÅM.

Beslutsunderlag

-

Förbundsdirektionen beslutar

att lägga informationen till handlingarna.

§ 9

Dnr:

Personalfrågor

Ärendebeskrivning

Rekryteringen av ny ÅVC-chef är genomförd med hjälp av rekryteringsfirman Stella Rekrytering. SÅM har valt att anställa Madeleine Andersson som verksamhetschef för ÅVC och omlastning. Hon börjar hos SÅM den 1 april och kommer från en tjänst som enhetschef för fastighetsförvaltning hos ett större bostadsbolag.

Rekryteringen av ny medarbetare till Kundcenter är också genomförd. Den 17 februari började Carolina Sjögren i SÅM:s Kontaktcenter.

Inom kort kommer SÅM att påbörja en rekrytering av arbetsledare till återvinningscentralerna i Vaggeryd och Värnamo inklusive omlastningsstationen. Det är sedan tidigare planerat att arbetsledningen för återvinningscentralerna ska delas upp i två geografiska områden inför att Hylte kommun träder in i förbundet.

Lönerevision 2025 kommer att inledas inom kort. I årets löneprocess ska dock ett antal centrala avtal förhandlas om inklusive märket inom industrin, vilket gör att löneprocessen förväntas dra ut på tiden.

Beslutsunderlag

-

Förbundsdirektionen beslutar

att lägga informationen till handlingarna.

§ 10

Dnr:

Insamling av textilavfall 2025

Ärendebeskrivning

Från och med 2025 är det lagkrav för alla att sortera ut textilavfall som SÅM sedan har uppdraget att samla in. Sedan tidigare har SÅM skrivit samarbetsavtal med hjälporganisationer för insamling och hantering av textil samt textilavfall i klädbehållare på ÅVC och ÅVS. Enligt avtalen samlar hjälporganisationerna in textil för återbruk till exempel second hand men även för återvinning av trasig textil.

Sedan lagkravet trädde ikraft vid årsskiftet så har de insamlade volymer av textil ökat kraftigt. De ökade mängderna belastar insamlingsystemet vilket medför att behållarna regelbundet blir överfulla. När textilier lämnas utanför behållarna utsätts de för fukt och nedsmutsning vilket tyvärr kan medföra att de måste skickas till energiåtervinning. SÅM har därför en löpande dialog med hjälporganisationerna i syfte att anpassa insamlingen efter det ökade behovet.

Det förekommer idag utmaningar när det gäller återvinning av textilier på samhällsnivå. Efterfrågan på återvunnen textil har hittills varit förhållandevis låg samtidigt som det har saknats ekonomiska incitament för företag att investera i textilåtervinning. EU utreder just nu ett producentansvar för textilier vilket SÅM bedömer vore en bra lösning för att få textilbranschen att investera mer i återvinning.

Beslutsunderlag

-

Förbundsdirektionen beslutar

att lägga informationen till handlingarna.

§ 11

Dnr:

Insamling av fiskeredskapsavfall i plast

Ärendebeskrivning

Från och med 2025 gäller ett lagkrav på att sortera ut fiskeredskapsavfall innehållande plast. Insamlingen är ett kommunalt ansvar som därigenom åligger SÅM att utföra. När det gäller fiskeredskap så har det även beslutats om ett producentansvar och producentansvarsorganisationen Fiskekretsen har bildats. SÅM har nyligen skrivit en överenskommelse med Fiskekretsen kring förutsättningarna för insamlingen.

SÅM samlar in fiskeredskapsavfall på samtliga återvinningscentraler i uppmärskade behållare. Avfallet hämtas sedan av Fiskekretsen enligt upprättad överenskommelse. SÅM får viss ersättning från Fiskekretsen utifrån regler som Naturvårdsverket beslutar om.

Beslutsunderlag

-

Förbundsdirectionen beslutar

att lägga informationen till handlingarna.

§ 12

Dnr:

Projekt införande av FNI inom flerbostadshus

Ärendebeskrivning

Projektet att införa FNI inom flerbostadshus är uppstartat och drivs av vår nya driftsamordnare Cathrine.

Idag bedrivs insamlingen av förpackningsavfall från flerbostadshus genom av SÅM auktoriserade entreprenörer. Auktorisationen har dock bara varit en övergångslösning till dessa att SÅM upphandlat en entreprenör för insamlingen likt en vanlig sophämtning. MJ Åkeri AB har vunnit upphandlingen och entreprenadstart sker första september. I samband med detta så påbörjas även utställningen av kärl till de flerbostadshus som inte redan har FNI. Utställningen förväntas klar under 2026.

SÅM har börjat med att kontakta de kommunala bostadsbolagen för information och kommer sedan gå vidare till de privata flerbostadshusägarna. Information kommer även inom kort att läggas upp på SÅM:s hemsida.

Beslutsunderlag

-

Förbundsdirektionen beslutar

att lägga informationen till handlingarna.

§ 13

Dnr:

Pågående inom ÅVC

Ärendebeskrivning

Ombyggnationen av Gnosjö ÅVC startar inom kort. Hillerstorps Schakt är den entreprenör som har vunnit upphandlingen. Anbudsumman bedöms rimligt och det finns goda förutsättningar att slutföra projektet utifrån de avsatta pengarna i investeringsbudgeten.

Projekteringen inför ombyggnation av Gislaveds ÅVC är nu i slutskedet, upphandling ska därefter utföras.

Det pågår arbete med att utöka servicen på återvinningscentralerna i Rydaholm och Bredaryd genom insamling av farligt avfall och tryckimpregnerat trä samt genom införande av byggåterbruk med mera.

Beslutsunderlag

-

Förbundsdirektionen beslutar

att lägga informationen till handlingarna.

§ 14

Dnr:

Entreprenader

Ärendebeskrivning

Sophämtning

Överlag har inkörningen inför lediga dagar under jul och nyår gått bra. Snö och halka har orsakat vissa driftstörningar periodvis under vintersäsongen men inget direkt utöver det normala.

Arbete pågår just nu med att hitta gemensamma uppställningsplatser för sopkärl inom Sörgårdsområdet i Gislaved. Sörgårdsområdet är ett område med trånga gator och även påtvingad körning på GC-väg. I syfte att minska riskerna har arbete med att hitta bättre lösningar för uppställning av sopkärlen inletts tillsammans med Gislaveds kommun och berörda samfällighetsföreningar.

Under våren planeras plockanalyser från insamlat avfall. Plockanalyserna genomförs regelbundet vartannat år och ligger till grund för kvalitetsbedömning, statistisk samt måluppföljning.

Containertömning

Försök pågår med att digitalisera hämtningen genom införande av Mobile i fordonen. På så vis kan digitala tömningsordrar skickas direkt till fordonen där chaufförerna sedan kvitterar ordern, gör avvikelser, bifogar foton etc på samma sätt som det fungerar i sophämtningen.

Slamtömning

Byggnationen av ny externslammottagning vid Gnosjö avloppsreningsverk är slutförd och anläggningen är tagen i drift under 2024. Anläggningen verkar fungera bra och entreprenörens chaufförer är nöjda.

Gislaveds VA-enhet har också installerat en ny externslammottagning som ska tas i bruk under april 2025. Det finns dock risk att Gislaved enbart kan ta emot slam under sommarhalvåret eftersom kvävereningen i reningsverket är beroende av växetsäsongen. Länsstyrelsen kräver att mottagningen utvärderas för att slam ska kunna få lämnas under hela året. Utvärdering kommer att ske under sommarsäsongen 2025. Avtalet med Borås Energi behöver därmed löpa på minst tills mottagningen i Gislaved är utredd. Transporterna till Borås är dock kostnadsdrivande och en viss ekonomisk belastning kvarstår därmed för övriga medlemskommuner så länge reningsverket i Gislaved inte kan ta emot slam under hela året.

Beslutsunderlag

-

Förbundsdirektionen beslutar

att lägga informationen till handlingarna.

§ 15

Dnr:

Utförda projekt

Ärendebeskrivning

Förbundsdirektören redogjorde för de två genomförda projekten vad gäller om- och tillbyggnad av Smålandsstenars ÅVC och Hillerstorps ÅVC genom att visa bilder över de upprustade anläggningarna.

Beslutsunderlag

-

Förbundsdirektionen beslutar

att lägga informationen till handlingarna.

§ 16

Dnr:

Övriga ärenden

Ekonomisk särredovisning med mera

Ärendebeskrivning

Kjell Örtlund ställer frågan om särredovisningen av SÅM:s affärsmässiga verksamhet kan bedömas fullgod. Ekonomiansvarige redogör för hur redovisningen hittills har skett och det kan konstateras att särredovisningen i dagsläget inte lever upp till den standard som förväntas. Det finns till exempel utmaningar med att beräkna kostnaderna för hanteringen av verksamhetsavfall på ett korrekt sätt vilket gör särredovisningen komplicerad. Det finns samtidigt redan en ambition inom organisationen att förbättra särredovisningen och utredningsarbete pågår.

Kjell yrkar att direktionen följer upp denna utredning i syfte att säkerställa att särredovisningen förbättras så att den uppfyller ställda krav.

Kjell önskar även uppföljande information kring SÅM:s pågående webbprojekt. Denna information tas med till nästa direktionssammanträde.

Beslutsunderlag

-

Förbundsdirektionen beslutar

att följa upp arbetet med att förbättra särredovisningen i syfte att säkerställa att SÅM särredovisar den affärsmässiga verksamheten i tillräcklig omfattning från taxekollektivets del.